РІК IV. Почта оплачена гуртом. ЛЬВІВ, 14. ВЕРЕСНЯ 1930. Porto zapłacone ryczałtem. Ч. 36.

ПРАВДА

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЧАСОПИС

Виходить що тижня.
Адреса Редакції і Адм.:
„ПРАВДА"
Львів. вул. Кльоновича
ч. 8. II. пов.
Телефон 4-48.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю: Річно 12 зол.
Піврічно 6 зол.
Чвертьрічно 3 зол.
Місячно 1 зол.
За кордоном: Річно 2 ам. дол. або їх рівновартість.
Поодин. число коштує 20 сот.

ПОСВЯЧЕННЯ ФУНДАМЕНТІВ РОЗБУДОВИ НАЦ. МУЗЕЮ

Дня 5. ц. м. відбулося посвячення фундаментів розбудови Національного Музею при вул. Мохнацького 42. Посвячення довершили Впреосв. Митрополит Шептицький та епископ Будка. Приявні були крім духовенства, членів Кураторії Нац. Музею і Громадянського Комітету, представники українських установ, укр. інтелігенції та заняте при будові робітництво. Підчас акту посвячення новозатягнених фудаментів вмуровано в рові муру грамоту. Плян розбудови під кермою інж. Пежанського передбачує тимчасом вибудування 3 великих кімнат праворуч і 5 кімнат позаду Музею. З часом має бути вибудоване ще крило ліворуч.

ДОДАТКОВІ КРЕДИТИ НА ВИБОРИ

Мін. внутр. справ поставило внесення признати додаткові кредити на видатки у звязку із технічним переведенням виборів до сойму і сенату. До хвилі отворення кредитів, які опісля перекажуть воєводам, конечні видатки покриватимуть із нормальних кредитів а пізніше, після отворення виборчих кредитів перенесуть видані квоти. Видатки з кредитів контролюватимуть державні органи.

ВИБОРИ В ПІДЛЬВІВСЬКИХ ГРОМАДАХ

Прилучені розпорядком воєвідства 7 підльвівських громад будуть голосувати при найблизших виборах у виборчій окрузі міста Львова, а не львівського повіту.

УНДО ЛУЧИТЬСЯ З СОЦІЯЛІСТАМИ

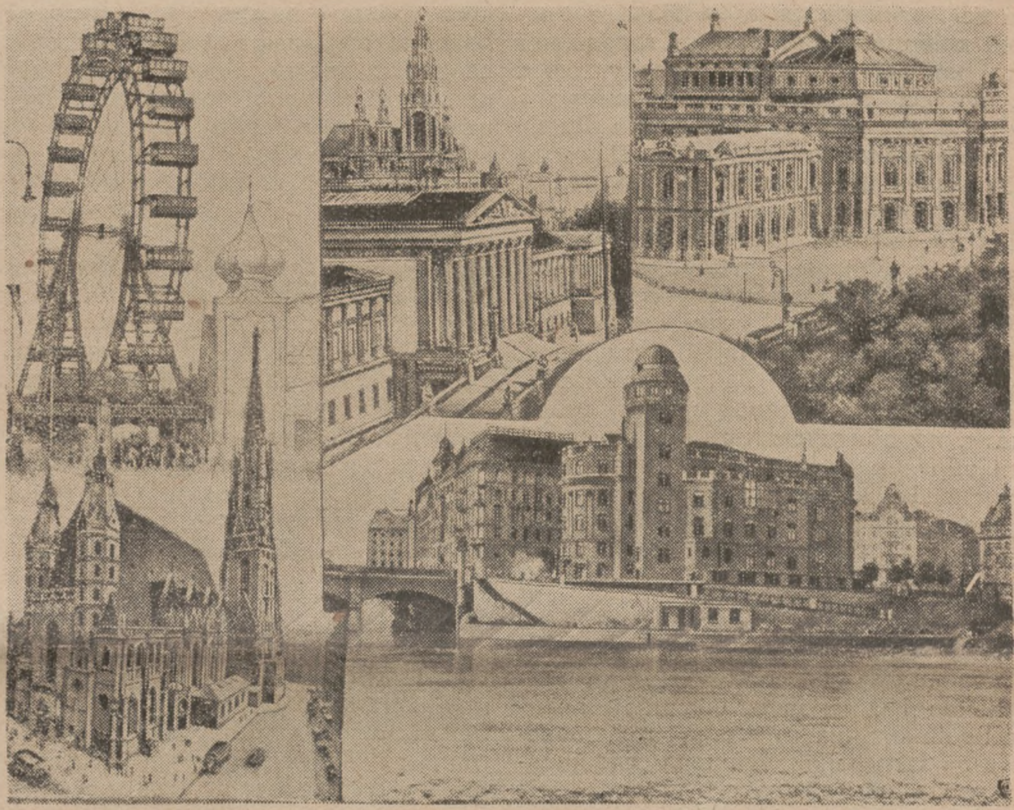
Дня 30 серпня провід Українського Національного Обєднання постановив звернутися до двох соціялістичних партій, а іменно до партії українських соціялдемократів і до партії соціялістично-радикальної, щоби зробити спілку при надходячих виборах. Дуже сумно, що прийшло до такої ухвали і то одноголосно, хоч як здається самі радикали тої спілки не хочуть.

КОНФЕРЕНЦІЯ ВОЄВОДІВ

Дня 6 вересня відбулася у Львові конференція львівського і станиславівського воєводи.

—o—

2000-ліття Відня

Місто Відень святкує в цьому році 2000-ліття свого істнування. Повстало воно на 70 літ перед різдвом Ісуса Христа, як кельтійська оселя. Називалася ця оселя Віндоміна. Пізніше побудували там Римляне твердиню, щоб забезпечити собі посідання Дунаю. Римляне назвали твердиню й оселю Віндобона. Таку назву мало місто тисячу літ, себто аж до р. 1030 по Хр. Від 1030 називається вже воно Вієнна. 180 р. по Хр. помер тут римський цісар Марк Аврелій. В р. 1142 став Відень (по латині Вієнна, по німецьки Він, по мадярськи й по серськи Беч) столицею австрійських маркґрафів Бабенберґів. Від 1278, коли Рудольф I Габсбурґ дістав Австрію, Відень став осідком і столицею Габсбурських князів, а потім архикнязів, що довший час були німецькими цісарями й так Відень був столицею всеї німецької держави. В 1804 цісар Франц II зрікся титулу німецького цісаря й прибрав титул австрійського цісаря й Відень став столицею австрійської монархії, а від 1868 австрійсько-угорської монархії. По роспаді Австро-Угорщини 1918 р. став Відень столицею австрійської республики й творить заразом окремий союзний край республики. Простору обнимає Відень 276 квад. км. Населення має 1,866.147.

Як столиця Австро-Угорщини розвивався Відень бистро, тепер як столиця невеличкої республики він підупадає. Як духовий центр (університет і інші школи, великі музеї й т. п.) має він усе ще своє значіння й тому приїздить туди багато подорожних. До відсвяткування 2000-ліття істнування Відня готовиться Відень запопадно.

Китайські поліцаї на вулицях Відня.

Незабаром появляться на перехрестних вулицях Відня китайські поліцаї і будуть регулювати вуличний рух. На перший погляд вістка ця дуже дивна, але таки правдива. Губернатор полудневo-китайської провінції Чекіянг кінчив школи в Відні і по повороті до дому пообсаджував всі посади інструкторів, на яких були дотепер люди англьо-саксонського роду, Австрійцями. Вислід був такий добрий, що губернатор вніс просьбу до віденської дирекції поліції, щоби приняла до поліційної школи 20 китайських офіцирів, які підчас курсу будуть робити службу на вулицях Відня.

Що врадили на рільничій конференції у Варшаві

Як відомо, відбулася в Варшаві з кінцем серпня конференція 8-ох представників хліборобських держав. Про ту конференцію голосно трубила вся польська преса й богато доброго обіцяла з її приводу всім, а особливо хліборобському населенню. Але конференція не принесла того, чого по ній сподівалися. А саме не могла вона сповнити свого головного завдання, вироблення пляну якоїсь спільної роботи для поборювання тої господарської скрути, під якою нині всі вгинаємося, а найбільше сільський хліборобський стан. Ствержено на тій конференції сумну правду, що є зле, що всі ті держави переживають скрутний час рільної господарки. Дальше стверджено, що на поправу відносин треба ждати ще довший час, бо на хліборобську кризу впливає також положення на світових збіжевих ринках. Отже коли ті держави, що брали участь в конференції, справді зробилиб усе те, що від них залежить, то кризи не усунулиб, хіба тільки моглиб її злагіднити. Але і те вже богато. Одначе показалося, що треба насамперед справу добре пізнати, поробити статистичні викази й ріжні обрахунки і тоді можнаб дещо зробити. Це як відомо вимагає часу, а тут треба зараз щось робити. На разі міністри розїхалися, постановивши відбувати такі конференції частіше, а най ближчу рішили скликати на 30 листопада. Та конференція буде радити над кредитовими справами.

Наради й конференції не богато поможуть, коли держави не візьмуться так упорядкувати свою господарку, як того вимагає час. Бо там де хліборобське населення угинається під тягарем великих податків, там те населення мусить убожіти. До того недостача готового гроша й недостача кредитів не тільки не позваляють на поліпшення господарки, але не дають навіть звязати кінців тої мізерної господарки, яку веється. Коли в як йсь державі таких нуждарів-хліборобів переважаюче число, то мусить нужда хліборобського стану відбитися на цілім господарськім життю держави. Бо защо буде селянин купувати фабричні вироби?. А ті промислові вироби, хоч виробляється їх аж забогато, через це не дешевіють.

Такі відносини не є нормальні, не є здорові. Держави повинні стреміти до того, щоб ті відносини направити, оздоровити. А зачати треба від того, щоб зняти ті тягарі з плечей хліборобського стану, які йому очевидно не під силу.

—о—

Конґрес національних меньшин

Оході зібрався в Женеві при участи понад 100 відпоручників шестий конгрес національних меньшин під проводом д-ра Вільфана, бувшого словінського посла до італійського парляменту.

Конгрес радить над Бріяновим меморіялом над т. зв. „культурною автономією" та над звідомленнями про умови й положення народних меньшин у ріжних країнах.

Конгрес ухвалив резолюцію, в якій стверджує, що положення меньшин не найшло розвязки, що теперішній стан є дальше причиною противенств і спорів.

Потім радили над Бріановим меморіялом про Европейську Федерацію. Всі висказують думку, що розвязка питання меньшин в Европі є основною умовою успіху праці над зорганізуванням европейських держав в Союз Федерації. Конгрес висказує прихильність до Бріянового проєкту, та застерігає, що муситься узглянднити в будучих працях запезпеку розвитку національних груп, що є в меньшости в державах, де вони живуть. Від Українців під Польщею виступав з промовою п. В. Мудрий, а від Буковинців сенатор Залозецький.

Вибори в Німеччині

24 партії бере участь у виборах, а ще є 6 менших.

В попереднім німецькім парляменті було заступлених 13 партій, а тепер стає до виборів з окремими листами аж 24 партії та ще 6 партій з браку гроша прилучилося до інших. З тих партій найбільші є отсі: Партія Центра — це партія католицька. На її чолі стоїть др. Вірт і о. Каас. Партія ця розпоряджає 90 часописами, а при попередніх виборах на її листу впало півтора міліона голосів. Ще сильніща є партія соціял-демократична. Головою її є Лєбе. Партія має 169 щоденних газет, а в парляменті мала 153 мандати. Відтак іде Народня партія, партія промисловців і богачів. Вона має 56 щоденників і при попередніх виборах здобула 45 мандатів. Відтак ідуть націоналісти під проводом Гітлєра. Вони мають 18 щоденників і мали 12 мандатів. Це здебільша молоді люди, котрі мріють про те, щоб „позбирати" всі німецькі землі до купи і створити сильну німецьку державу. Заможніші селяни утворили недавно Господарський союз, котрого сила щойно покажеться. Велику силу мають також комуністи, бо в попереднім парляменті мали 54 мандати і здобули аж 3,200.000 голосів Та Німеччина не боїться комунізму. Вона позволяє крикунам викричатися, а від часу до часу настрашить ними своїх побідників і вірителів, щоб не дуже натискали на неї з ратами, бо, мовляв, може вибухнути комуністична революція, а тоді нічого не дістануть. Звичайно хитрий Німець.

Готуймося до виборів!

(Голос зі села).

Новість! Нові вибори до законодатних державних установ. Знов час суспільної нервоти. Кого тут вибрати на це важне становиско? Ходить о людий, що ревно заступалиб політичні інтереси народа. Знов загуде широко відгомоном стара пісонька по нашій країні. Партія партію буде поборювати, - одна другу побивати, кожна себе вихвалювати, обіцяти золоті гори, щоб лише взяти верх над другою та переперти вибір свого кандидата. Кілько ненависти, обид, підхлібства, підкупства, сварні, роздору, згіршення! Яке велике жниво мати-ме «дух незгоди», кілько гріхів усякого роду!...

Чути голоси: «Не треба голосувати. Нічого нам посли не дали. Нічого доброго для нас зробили». Дуже небезпечна й шкідлива така льоґіка. Бо так не є. Не голосувати значить зречися навіть можности боротьби за свої права.

Отже голосувати! Одначе з застереженням, якого на жаль до цього часу не ставила до свойого кандидата жадна партія. Не ставив до своїх будучих заступників вимог і нарід.

До тепер водилося так, що до народа на вічах кандидат промовляв, обіцяв, але нарід від нього звичайно не вимагав нічого, не давав йому жадних вказівок. І не дивниця, що неоден втішився числом голосів, бо осягнув своє, а справоздання з посольської праці збував звичайно вимівкою, що там годі щось зробити. Лишалося на звичайній рекламі «для заграниці», що нарід «домагається прав» та й тільки.

Посол має бути не лише заступником народа в політичних справах, але й першим провідником народа й в прочих справах його внутрішнього життя. І так виборці, як і кандидат рідко коли над цим як слід подумали. Якраз найкраща до цього нагода тепер, коли на якісь успіхи в політичнім напрямі нема що богато числити. Нову, досі непрактиковану задачу, треба нам вложити на обовязок нашого будучого представництва, здобутки практичної вартости, що в майбутньому зможуть нам уторувати шлях і до повного національного визволення. Проте абсолютно не сміємо занедбати виборів. Тільки мусимо, як слід, до них приготовитись. Замало сваритися взаїмно, себе поборювати, творити партії, або давні розбудовувати, до чого надається виборча ера. Ще слід занятись виборчим питанням так, щоб з того був хосен під оглядом виховання народу. Хто не має до того даних, такий не надається на це становиско й не повиненби ставати в ряди кандидатів. Нам слід розуміти обовязки посла ширше, ніж соймова сесія, котра для нашого народа й так не приносить богато хісна. Посол має жертвувати себе на добро народа, а не бути наемником за ціну дієт. Має стояти з безперервнім контакті з народом і зі всіми справами його розвитку й життя. Поза сесіями обовязаний як найчастійше переїжджати свій виборчий округ, має визнаватись на

всіх фазах суспільного життя, інтересуватись всіми справами народа, контролювати життя по наших культурних установах, полагоджувати непорозуміння й спори в громадянстві, збирати описи ріжних надужить й кривд народа, словом оглядати рани громадянства й продумувати над способом їх лічення. Вже сама поява його на селі може стати великим підйомом народнього духа та чинником розради й потіхи для народніх мас в їх пригнобленню. Не виключена тут і поміч не в одній справі в дорозі права. Очевидно, що до цього надаватися можуть тільки ті, що мають совість, благородне серце, почуття обовязку, а до того відповідний рівень образовання. Щоб цьому завданню відповісти повинен кандидувати на посла той, що найменше мусить вязатися домом. Бо він має бути жертвою народа, вандрівним народнім робітником, має посольські обовязки виконувати безперервно, обовязки багато практичніщі для народу, ніж поїздка у Варшаву. На це повинна служити по части й місячна платня, щоб тим лекше було послові виповнити це патріотичне завдання. Він може бути добрим організатором читалень, кооператив, Лугів, кружків Рідньої Школи, якраз чинників, що добре поведені творять підставу до майбутніх здобутків політичних, по які так часто їдуть посли безуспішно на свої сесії. Коли наше представництво не в силі здобути належні права в прямій дорозі, то має здобувати це в спосіб посередний.

Понадто представництво є в можности підтримати життя народа матеріяльно. Коли не є в силі вибороти прав для народа, то бодай посли, що жиють з осібних жерел доходу, відступити повинні часть своїх місячних діет на народні цілі. Не вистарчить заслонитися принагідною жертвою в мінімальній кводі на Рідню Школу, інвалідів, дар Просвіти, Фонд Преси то що, а цей злишний дохід повинен перейти в цілости на ці народні цілі. Осібний Комітет повинен завідувати фондом з посольських діет та розділювати його в міру потреби між народні установи. При кінці кожного року осібною статистикою в пресі треба повідомляти загал, на що саме зужито відступлені посольські діети та як розділено на народні цілі. Бувби це доказ найкрасшого розуміння обовязків посла зглядом виборців. Колиб так можна повести виборчу агітацію, то булаб охота голосувати та мало хто ухилився-би від виборчої урни. Зниклаб може й заїлість у боротьбі партій, бо тоді не кандидувалиб ті, котрим лиш о діети ходить, лиш ідейні люде.

Такий посол без сумніву причинивсяби й до піднесення народу з його морального упадку, бо усунувби не одну притоку в народі до деморалізації. Тут і видно, яке велике значіння для народа має моральна сторона його заступника. Віра, побожність, характер, любов ближнього, покора, самовідречення й всі прочі чесноти, це ті чинники, що запитують його совість, який з нього заступник, і не позволять йому лишитися на низах еґоїзму й матеріялізму. Він може бути розсадником ідей не лише чисто матеріяльних, але працюючи згідно з вимогами Католицької Церкви в матеріяльних справах ставби взором доброго громадянина й моральним пунктом орієнтації громадянства серед хаосу, безладдя й деморалізації. Проте готуймося до виборів і перш усього увагу звернім на душу посольського кандидата, на духово-моральне життя його. Не завиваймо в папір жалів, які маємо до нашого представництва. На вічах скажім будучим послам ясно й отверто: «Одно з двох вибирайте: Або не пхайтеся в ряди кандидатів, або будьте готові на таку жертву для народа. Ми вас вибираємо не лише на заступників в Варшаву, але й щоби ви сповнили ролю Мойсея, що свій нарід вів ріжними шляхами до визволення.

о. Ілія Братик.

Перед 27 роками

По 33 літньому спочинку в країні ледів вертають тепер у Швецію кости сміливого дослідника й керманича виправи до північного бігуна, професора Андре та його товаришів. Як світ впевнився, що сміливці не вернуть, найшлися другі сміливці, що зважилися шукати їх тіл. Перед 27 роками (1903 р.) вирушило двох дослідників Рюсель В. Портер і Антін Ведо. Вони пустилися в підбігунові околиці шукати запропащених. Та дармо. Ще 27 літ судив Бог спочивати останкам на крижаній пустині.

—o—

Перевезення тіла Андре

Тіло дослідника Андре, що його найшли в підбігунових околицях, перевезли до Фронзе в Швецію. Там із корабля перевезли тіло в церкву. В церкві уставили домовину на катафальку й відправили богослужечення.

На образку бачимо похоронний похід із тілом Андре вулицями Фронзе.

На Кубанських просторах

Московська „Правда“ з 1. вересня подає такі картини з Кубанщини. Степ покритий полукіпками зібраного збіжа. Станиці окружені стиртами немолоченої пшениці. Тихо працюють молотілки, що молотять в добу $^1/_3$ або $^1/_4$ норми. Ріденька черга біля елєваторів, що стоять на пів порожні. Ось картина з лабинського і білоріченського району. В лабинськім районі дотепер невідомо, який процент хліба вимолотили. І ні одна районна організація не може нічого точно про це сказати. В білоріченськім районі обмолотили дотепер 36%.

Не лише кулаки але і підкулачники жадають по 8 сотнарів хліба на особу, а крім того ще $1\frac{1}{2}-2$ сотнари на „непередбачені розходи“. Знайшлися і комуністи, що ведуть боротьбу під тим кулацьким кличем, а навіть починають його виповняти. Селяни говорять: „спершу треба себе обезпечити, а відтак виповняти плян“. І це на жаль — плаче комуністичний часопис—говорять селяни-комуністи.

—o—

Як найшли тіла Андре і товаришів

Др. Горн, що був керманичем виправи до північного бігуна й якому пощастило віднайти тіла Андре і товаришів оповідає, що на слід Андре попали случайно. Один із залоги корабля, а не членів наукової виправи, Салін пішов у глибину від місця, де причалили й несподівано найшов кухонну посудину. Спершу думали, що попали на слід якоїсь іншої виправи, та дальші сліди впевнили, що тут іде про Андре.

Смерть мабуть заскочила відважних подорожників у два місяці потім як спустили бальон, з початком вересня, або трохи пізніш перед 30 роками. Все промовляє за цим, що смерть мали лагідну з приводу вичерпання та змучення.

Деякі сліди вказують, що живилися птицями, а при трупах найшли доволі оружжа й стрілива. Це вказує, що могли харчуватися з ловів і не боятися голодової смерти.

Це, що найшли по Андре і товаришах, це вже лише кістяки, зодягнені в одяги. Найдено два кістяки, а з третьої людини тільки поодинокі кости. Кістяк Андре був без голови, яку найшли невподалік, а впевнилися, що це Андре по деяких подробицях одягу та по рукописі в кишені, що був продовженням його денника подорожі, який найшли в іншому місці.

Цей рукопис це одна крига леду, довга на 12 цм., а широка на 8 цм. Треба буде її обережно розморожувати і по черзі закріплювати записки.

Мабуть найшли кілька памятників, списуваних іншими членами виправи, бо забрали цілий ряд книжок, яких змісту ще не ствердили.

Індія хоче відірватися від Англії

АТЕ доносить, що віцекороль Індії зірвав переговори з Гандієм тому, що гіндуські націоналісти предявили йому ось такі жадання: 1) Узнання права на відокремлення Індії від Англії і національного уряду для Індії, 2) всі спірні справи між Індією і Англією мавби рішати полюбовний суд. Оскільки англ. уряд згодивсяб на це предложення, Гіндуси готові скінчити цивільний непослух але дальше будуть вести бойкот англ. закорд, товарів й алькоголевих напитків і будуть поборювати сільний монополь. Опріч того Гіндуси домагаються амнестії для політичних вязнів. Віцекороль вважає, що дальше ведення переговорів з гіндуськими націоналістами безцільне і заявив лише, що в разі скінчення цивільного непослуху він знесе виїмкові зарядження, але нічого не згадує про політичних вязнів.

Гіндуські націоналісти розпочали саботажову діяльність. Біля Калькути порозкручували шини і спричинили залізн. катастрофу, в якій згинуло 70 осіб. В деяких місцевостях дійшло вже до збройних сутичок.

—o—

В Індії знов ллється кров

П.А.Т. доносить, що на днях зібралося в місцевости Біляші около 4 тис. Гіндусів, щоб виступити чинно проти англійської влади. Проти демонстрантів виступив відділ поліції в числі 250 людей, якому вдалося після короткої сутички розігнати демонстрантів і привернути спокій. В сутичці було тяжко ранених 6 поліцаїв, а по стороні демонстрантів було 2 особи вбиті і кілька осіб ранених.

В місцевости Райгаші група зложена з 25 осіб узброєних у револьвери й ножі напала на почтовий віз і забрала багато почтових мішків. Часть мішків найдено відтак недалеко місця нападу. У звязку з нападом англійська поліція арештувала багато Гіндусів.

Ще повертають полонені з Сибіру

Німецькі часописи, що виходять на Шлеську, доносять, що недавно вернулися на Шлеськ два бувші німецькі вояки. Дванацять літ були вони в полоні на Сибірі й не знали, що війна скінчилася вже давно. Один з них вроцлавський кірасієр Іван Міхальський, а другий ляндштурміст Куц.

Щойно минулого року довідалися вони, що світова війна покінчена. Зажадали від влади, щоб дали їм дозвіл вернутися в рідну країну та потрібні папері. Та ніхто там не журився цим, як їх відставити. А було їх трьох. Цей третій мав родину в Глівіцу на Шлеську. Також бувший ляндштурміст Містральський. Разом рушили в дорогу. Та Містральський не видержав трудів мандрівки, помер. Два інші рушили дальше на Литву. З Литви через Ковно дісталися в Варшаву. Відсіль відіслали їх залізницею на Шлеськ. Пятнацять місяців треба їм було на мандрівку. Найкраще видержав усі труди Куц. Він оповідав, що в глибині Сибіру є ще багато воєнних бранців. Вони теж і досі ще не знають, що війна вже скінчилася тому дванацять літ. У Міхальського виступили обяви деякого запаморочення ума. Так доїхав йому большевицький „червоний рай“.

„ШТАБ ОБОРОНИ ХРИСТОВОЇ ВІРИ“

АТЕ доносить, що між робітництвом на Україні поширюється протибезбожний рух. В околицях Дніпропетровська робітники зорганізували т. зв. „Штаб оборони Христової віри“, який кинув клич до боротьби з комуністами і радвладою. Релігійний рух охопив також і рільні комуни.

ПЕРЕДВИБОРЧИЙ РУХ

Виборчий рух в Польщі почався переговорами ріжних партій. Національні меншости ще не створили виборчого бльоку, але вже Німці предложили створити такий бльок, але без участи Жидів. До того бльоку війшлиб Українці, Німці, Білорусини і Литовці. Польські партії, що є противні теперішному урядові злучилися в бльок центролівиці, але без християнських демократів, котрі не хочуть спілки з соціялістами. Монархісти (що хочуть короля), виступлять з окремою лістою.

АРЕШТУВАННЯ Б. ПОСЛІВ

Дня 10, вересня арештувала поліційна влада в асисті військової жандармерії 9 бувших послів, а саме: Лібермана, Прагера, Барліцького і Дюбоа з ППС, Путка і Багінського з Визволення, Керніка з Пяста, Дембського з ЗЛН і Попеля з НПР. Опріч того довідуємося, що з українських б. послів арештовано пп. Лєщинського, Паліїва і Целевича.

ПРОЦЕС В СПРАВІ ЗАМАХУ В КОВНІ

З Ковна доносять, що обвинених у замаху на директора поліції в Ковні Рустейкіса вже переслухали. В листопаді скличуть в тій справі спеціяльний військовий суд. В процесі виступить около 200 свідків.

ГОСПОДАРСЬКІ ПРИЧИНИ РЕВОЛЮЦІЇ В ПЕРУ

Революційний рух в Перу почався на господарськім підкладі, бо його ціль була протиділати верховодству Злучених Держав. Революціонери оголосили відозву, в якій кажуть, що господарська рівновага краю знищена, бо вона зовсім залежна від закордонних вірителів. Господарська незалежність краю загіпотекована, а через те загрожена і суверенність краю. Військовий союз т. зв. „юнта“ видав відозву, в якій заповів скасування всіх „неслушних“ монополів т. зв. „американських“.

НОВИЙ ПОЛПРЕД В БЕРЛІНІ

Російська емігрантська преса подає, що на місце Крестінського, що був дотепер большевицьким полпредом (політичним представником) в Берліні, назначено дотеперішного голову наркому Рикова. Крестінський буде іменований заступником голови наркоміндєлу.

—o—

ВИБОРИ

і протикоршемний плєбісцит.

Розписання виборів не може причинитися до припинення чи навіть ослаблення протиалькогольної акції і протикоршемного плєбісциту. Навпаки треба цю обставину використати для збільшення і поширення акції. Бож з хвилею розписання виборів можна скликати всілякі передвиборчі збори і наради без повідомлення і дозволу адміністраційної влади, а тимсамим у виборчому часі така акція є незвичайно улекшена.

З окрема звертаємося з проханням до всіх українських політичних проводів, до всіх українських політичних діячів і майбутніх кандидатів на послів та сенаторів, щоби при нагоді устроювання віч, конференцій і нарад вели також протиалькогольну акцію та взивали до неї своїх партійних однодумців і ширші верстви українського народу.

До Головної Ради «Відродження» звертаються протиалькогольні діячі із запитом, чи протикоршемне голосування має відбуватися на підставі ліст з виборів в 1928 р. чи вже на підставі ліст із сьогорічних виборів.

Наш погляд на цю справу такий:

Щоби довести до покасування коршем в громадах вже з новим роком 1931, треба всі формальности протиалькогольного плєбісциту закінчити в жовтні і найдальше до 31 жовтня повідомити приналежне староство і приналежний акцизний уряд про вислід протикоршемного плєбісциту. На підставі оголошеного календарика сьогорічні виборчі лісти будуть затверджені тільки до 31 жовтня 1930 р. — значить аж тоді вони будуть правосильні і на їх підставі можна переводити й протикоршемні плєбісцити.

Таким чином сьогорічний протикоршемний плєбісцит слід переводити на підставі соймових виборчих ліст з 1928 року.

Використати місяць вересень!

Громадяне тих місцевостей, в яких ще не переведено протикоршемних плєбісцитів, подбають негайно, щоби на протязі місяця вересня 1930 р. безумовно внести дотичні писемні домагання до громадських урядів.

Потрібні взори зголошень, подань, протоколів і т. п., як взагалі всі інформації та поучення і повні тексти протиалькогольних законів, міністеріяльних розпорядків та рішень найвищого Адміністраційного Трибуналу подані в підручнику Івана Герасимовича під заголовком: «Як боротися з алькоголем і коршмами?» Цю книжку можна набути по ціні 1 зол. 50 сот. в Головній Раді **«Відродження» у Львові, вул. Ґродзіцких ч. 4.** На кошти почтової пересилки прохається залучити 25 сот.

Повідомляти централю „Відродження" про дотеперішню акцію.

Взивається протиалькогольних діячів і діячок, які чи то засновують Кружки «Відродження», чи приєднують членів, чи переводять протикоршемні плєбісцити, щоби негайно повідомляли Головну Раду «Відродження» у Львові про це, як іде дотична акція, чи є які перепони і з якого боку та чи і як їх усунено.

Подаючи звідомлення про протикоршемні плєбісцити, прохаємо в кожному поодинокому випадку зазначувати, як до справи ставиться місцеве населення, дотична зверхність чи Рада громадська, місцева інтеліґенція, приналежна поліція, староство, інші громадянські і урядові чинники, кілько осіб голосувало за, а кілько проти коршем, чи вніс хто спротив і т. д.

Всякі інформації прохаємо подавати скоро, точно, вірно і згідно з фактичним станом справи.

Головна Рада «Відродження».

Обмеження еміґрації в Канаду

У звязи з останніми запоряженнями еміграційного департаменту в Канаді, еміграційний синдикат подає до відома цих, що хочуть виїхати туди, отсе:

1) Поселенські родини з капіталом на закупно ферм, тому що тепер уже покінчився хліборобний сезон, можуть виїхати щойно весною 1931 р.

2) Поселенські родини, що до них є зобовязання (в рямцях залізничого договору) будуть трактовані прихильно, наскілько не буде доказане, що вони знаходяться в дорозі до порту або в порті, зглядно, що вже продали свої посілости в старому краю.

3) Самітних хліборобських робітників і домашньої служби не будуть допускати з ніякої еміґраційної країни.

4) Допущений вїзд жінок та малолітних дітей до 18 р., що мають так зв. дозволи (перміти).

5) Можуть еміґрувати ці, що одержали дозволи на вїзд (перміти) видані перед 14 серпня ц. р. і які не втратили своєї вартости, яка триває 5. місяців, числячи від виставлення перміту до дати, в якій емігрант предложить свої папери канадійському урядникови в Данцігу.

Видавання дальших пермітів припинено.

Перміти вже видані й не використані не будуть ніяк продовжувані, з виїмкою пермітів для жінок і малолітних дітей (до 18 літ), які в кожній хвилі мають право одержати перміт і продовжити його.

Отсі запорядження важні аж до відкликання.

Переворот в Аргентині

На днях вибухла революція в Аргентині, яка скінчилася побідою повстанчих військ. Перед палатою президента дійшло до боротьби між відділами, що остали вірні урядови і повстанчими відділами. З обох боків є багато вбитих і ранених. Вкінці повстанчі війська побідили. Рада міністрів на спеціяльній нараді рішила піддатися військови. І як лиш повстанчі відділи почали зближатися до будинку, в якім радив кабінет міністрів, негайно вивісили на будинку білий прапор. Владу обняв генерал Урібуру й адмірал Сторні. Ще не відомо, де подівся дотеперішний президент. Одні говорять, що він втік на кружляку, а інші знов кажуть, що його арештували і посадили в концентраційнім таборі.

Найбогатша найда в світі

Найбагатшою найдою на землі є Джой-Люізо, прибрана дочка покійного короля заліза Варнера М. Лідса, що подружжам споріднений із бувшим грецьким королівським домом. Лідс помер недавно. Перед смертю записав усе своє великанське майно цій найді, що упримнила йому останні роки життя.

В цікавий спосіб дійшла мала дівчинка до цього щастя. Одного дня найшов поліцай в одному домі немовля, що лежало в кошику. До кошика була причеплена карточка з проханням, щоб хтось заопікувався дитиною. В хвилі, коли поліцай ніс дитину в кошику, надїхав самоїзд короля заліза. Лідс побачив немовля в руках поліцая та спитав у нього, як найшов дитину. Почувши історію дитини, забрав її в свій самоїзд. Міліонер і його жінка полюбили дівчинку й рішились взяти її за свою. Тепер уся журба прибраних батька й матері була звернена на дитину. Лідсиха записала дівчинці 5 міліонів долярів зі свого майна. По прибраному батькови дістала в спадчині 100 міліонів долярів. Управою великанської спадчини зайнявся Лідсів брат, що в хвилі повнолітности дівчини має дістати 500 тисяч долярів, коли виповнить усі обовязки доброго виховання дівчини. В завіщанні є застереження, що дівчина сама, коли стане повнолітня, має заявити чи вона добре вихована.

Не даром кажуть: „За сиротою Бог з калитою".

ЩЕ ОДНА ҐРАНАТА

Селянин з Чишок Мартин Шидловський найшов у полі ґранату і приніс її до дому, щоби розібрати і подивитися, що там є в середині. Підчас розбирання ґраната вибухла і тяжко його поранила.

ГОРЯТЬ РІЛЬНИЧІ КОМУНИ

Терор українських селян прибрав грізні розміри. Підпали рільничих комун, напади на рядянських урядовців нотують майже у всіх округах радянської України. Серед урядовців панує така паніка, що вони масово втікають до міст. У деяких селах ради не функціонують ізза браку урядовців. Із 25 тисяч комуністів, висланих із Харкова на села, 17 тисяч вернуло до Харкова зі страху перед заворушеннями. В Зіновєвській окрузі селяни спалили комуну „Червоний Прапор“.

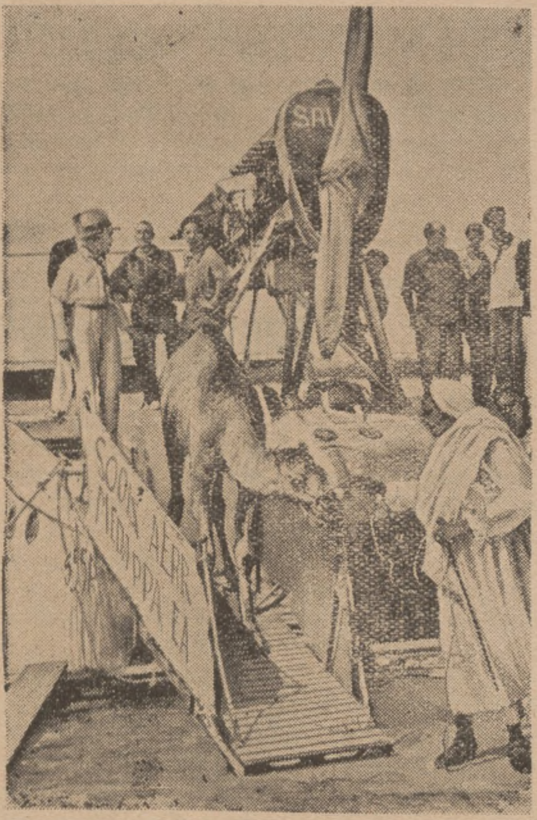
ПОЖЕЖА В ТРУСКАВЦІ

На днях вибухла в Трускавці при вул. Бориславській пожежа. З Борислава прибула негайно пожарна сторожа, яка разом із місцевою пожежу зліквідувала.

ПОЖЕЖА ФІЛЬВАРКУ

На днях вибухла пожежа на фільварку в Живочові біля Городенки. Згоріло $5\frac{1}{2}$ стирти жита, 2 стирти вівса і 6 стирт соломи. Шкода виносить около 65.000 зол. Пожежу спричинили молотільники, з котрих хтось через необережність кинув недокурок в солому.

Подорож верблюда літаком

Звіринний город у Римі дістав молодого верблюда з Тунісу. Верблюд прибув із Тунісу до Риму літаком. Подорож відбув зівсім добре.

На образку бачимо, як по прилеті літака в Рим, випроваджують верблюда з літака на летунській площі Остія.

ВТЕЧА ВЯЗНІВ ІЗ РАДЯНЩИНИ

В околиці Доранева біля села Шепетівщина, на радянській границі польська патруля задержала двох людей у селянському одязі. Відвели їх на вартівню. Там вони заявили, що вони старшини б. царської армії й б. військ. ген. Балаховича. Тепер утекли з Радянщини де держали їх у полоцькій тюрмі від 1919 р. У часі полевих робіт, вдалося їм змилити чуйність варти й утекти в селянському одязі. Потім по довшій мандрівці продісталися в Польщу.

ОСТАНКИ ХАТИ ТАБОРУ АНДРЕ

Часописи доносять, що виправа вислана до Гільслянду пароплавом „Ісбєрн“ найшла останки хати табору Андре. Найшли там ушкоджені людські кости, кілька штук збруї, прилади, части гондолі (човна з бальону, в якому сидять люде) та записки Френкля. Супроти цього, що в таборі найшли все в зразковому порядку, здогадуються,що члени виправи Андре погибли внаслідок якоїсь нагальної катастрофи, пр. великої снігової.

ГЛИНА ЗАСИПАЛА РОБІТНИКІВ

Бенціон Френкель із Конюхова в Стрийщині, вислав робітників Василя Минчака й Василя Дурду по глину. У часі копання глини обсунувся вал високий на пять метрів. Обох робітників засипала глина. Заки завважали це нещастя, оба робітники задушилися. Як стверджено, вал не був як слід забезпечений і відси нещастя.

—о—

Мирослав Ріпецький

ПРО СЛАВНІ ПОДВИГИ І ДІЛА в. Князя Ярослава Мудрого.

(*В девятьсоті роковини здобуття Белза*).

1. Пізнаваймо наше минуле.

„Хто не знає, не цінить і не плекає споминів свого власного минулого, у кого нема любови до історії рідної землі, сей не заслугує на пошану від инших“— Каже наш історик Степан Томашівський.

Сеї осени буде обходити Белзчина 900-ті роковини здобуття Белза українським князем Ярославом Мудрим. Сю важну річницю 900 - ліття приєднання галицької землі до Київської держави повинно обходити величаво українське громадянство Галичини, щоби розбудити серед нашого народу любов до своєї рідної історії та піднести його на дусі споминами нашого славного історичного життя.

В найдавнішому літописі читаємо, що в 1030 році здобув князь Ярослав місто Белз, а в слідуючім році рушив разом зі своїм братом Мстиславом у великий воєнний похід на Польщу і відобрав назад „Червенські городи“, се є холмську землю, яку зайняв був польський король Болеслав. Галичина і Холмщина вернули до звязку з Київською державою, і так західною границею її стали ріки Нарва, Вепр і Вислок.

Панування князя Ярослава Мудрого се найсвітліша доба в історії нашого народу. Князь Ярослав став одним з наймогутніших тогочасних володарів та лишив по собі світлу память славного володаря-будівничого великої Української держави.

Треба нам пізнати великі діла нашого князя Ярослава Мудрого, який завершив працю свого батька Володимира святого. Коли дізнаємось про славні подвиги князя Ярослава, про давно пережиту долю й недолю рідної землі, коли згадаємо, що земля, на якій працюємо, вже в далекій минувшині була зрошена кровю наших прадідів, що боролися за волю рідного краю, тоді стрепенеться радісно наше серце та розбудиться в нім почування горячої любови до всего рідного, тоді станемо готовими до жертвенного труду і посвяти закращу долю нашої України.

2. Війна з братовбийником.

По смерти князя Володимира Великого належалося Київське князівство його найстаршому синови Святополкови. Він був людина лютої і зрадливої вдачі. Князь Володимир знав цю вдачу Святополка й тому готовив на наслідника свого молодшого сина Бориса, який в хвилі смерти батька був в поході проти Печенігів. Це використав Святополк, прибув до Київа та дарунками й хитрощами прихилив до себе Киян. Вони признали його Київським князем. Та побоювався Святополк, що його брати можуть стати для нього небезпечними суперниками, тому постановив позбутися всіх своїх братів. А в першу чергу Бориса й Гліба. Він післав тайних убийників, щоби довершили сього злочинного діла. Князя Бориса убили посіпаки над берегами Альти коло Переяслава, а Гліба над Дніпром недалеко Смоленська. Коли третий брат Святослав почув про небезпеку, утікав на Угорщину, одначе злочинці дігнали його коло Карпат над рікою Опором і тут убили.

Як про ці злочинні братовбійства дізнався князь Ярослав, що володів тоді в Новгороді, заплакав і так сказав до

КРІВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ В БУЕНОС АЙРЕСІ

На днях дійшло в Буенос Айресі до крівавої сутички між студентами а поліцією, в якій погибло 2 студенти, а 30 було ранених. Кабінет міністрів подався до димісії і радив президентови, щоб уступив. Та президент мав відмовити. Положення дуже напружене.

ГОЛОДОВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В МОСКВІ

Дописувач російського еміграційного часопису „Дні" доносить із Москви, що в робітницьких дільницях червоної столиці відбуваються сливе що вечір демонстрації жінок.

Походи з тисячів жінок робітників ідуть зівсім мовчки й несуть таблиці з написами „Геть голод!" „Наші діти гинуть без молока й товщів".

У місті Коломна відбулися великі походи комсомольців. В часі походу кричали: „Геть виголоджувачів дітей!"

ПОВІНЬ В ІНДІЇ

Ріка Брамапутра виступила з берегів в околиці Нюгонгу. Доми стоять в воді. Ріка позабирала худобу і збіжа. Дороги і залізничі шляхи стоять під водою. Около 100 тисяч населення позбавлені криші над головою і поживи.

ОБКИДАЛИ ПОЇЗД КАМІННЯМ

Біля стації Андріївці в окрузі Волковиськ незнані справці обкидали камінням поїзд, що був у повнім бігу. В кількох вагонах вибито шиби, але з подорожних нікого не ранено.

Страшний ураган в Сан Домінгу

ПАТ доносить, що Сан-Домінго навістив страшний ураган, підчас якого згинуло багато осіб, а ще більше було поранених. Загальне число погибших виносить 5000 і стільки само має бути ранених. В місті знищив ураган радіостацію і цілий ряд будинків. Загалом жертвою катастрофи впала $\frac{1}{4}$ часть населення.

В місті приходило до роспучливих подій. На острові проголошено стан облоги До ратунку покликали військо. (Сан-Домінго це столиця острова Гаїті).

На образку бачимо дві знимки зі спустошінь, що їх наробив буревій на острові. Горі т. зв. „повітряна труба", долі вид спустошінь, по переході буревію.

НАСЛІДКИ ЗАБАВИ В ВІИСЬКО

На подвірю М. Пришляка в Бережанах вибух запальник ручної гранати і тяжко поранив двоє малолітних дітей (9 літну дівчину і $1\frac{1}{2}$ річного хлопчика). Слідство виявило, що запальник знайшов 8 літн. Микола Пришляк в городі під вікном члена організації „Стшелєц" Гертмана, який приніс запальник із вправ до дому.

КОРАБЕЛЬ МОҐҐАНА ЗАТОПЛЕНИИ

Американський банкир Морган один з найбагатших людей, мав свій власний яхт на якім подорожував. Недавно біля острова Келлога цей яхт розбився і мимо помочі, що скоро наспіла таки затонув. Цей яхт, що звався „Пірат", коштував $2\frac{1}{2}$ міліона долярів.

ОСИ ВБИЛИ СЕЛЯНИНА

Недавно в місцевости Кішкереті на Угорщині приключилося, що оси вбили людину й коня. Селянин Шендуля орав поле. Нараз налетів на коня великий рій ос і став жалити коня. Селянин прискочив і махав коло коня галузею, щоб відігнати оси від нього. А оси тоді налетіли на орача так, що він укінці від сильних уколень упав край коня непритомний і вскорі помер.

новгородських бояр: „Батько наш помер, а лукавий Святополк убиває братів". Новгородці відповіли князеви: „Святополк убив також багато наших людей, йди на нього, а ми тобі поможемо". Ярослав зібрав велике військо та виступив у похід проти Святополка. Літопис числить до 40 тисяч Ярославового війська, а також було з ним, до тисяч Варягів, які багато допомогли Ярославови в його боях. Війська стрінулися під Любичом і три місяці стояли проти себе на противних берегах Дніпра, та не важилися перейти через ріку. Крім власної дружини була ще зі Святополком орда Печенігів. Він заложив свій табор між двома озерами. Коли одної зимової ночі Святополк не сподівався нападу і веселився зі своєю дружиною, Ярослав зі своїм військом переплив Дніпро та несподівано ударив на Святополка. Щоби відріжнити своїх від чужих, казав Ярослав своїм воякам побвязувати голови хустками. Счинилася велика та крівава боротьба. Печеніги, які стояли за озером, не вспіли допомогти Святополкови. Військо Святополка кинулось на лід, який був ще тонкий, і багато війська втопилось в озері. Побитий Святополк втік у Польщу до свого тестя короля Болеслава та став у нього просити помочі проти князя Ярослава.

Зрадів Болеслав, бо бачив добру нагоду скористати зі сварки українських князів та забажав розширити своє польське володіння. Польське військо разом зі Святополком вибралося в похід та стрінулося з військом Ярослава над берегами Буга. Ярослав не був готовий до бою та не видержав ворожого наступу. Болеслав заволодів Київом, одначе не віддав його Святополкови, лише сам засів у нім і розмістив своє військо в Київі та инших містах. Київ мав багато приман для польських завойовників, бо данини з підвладних земель збогачували його, а торговля з Візантією і Сходом громадила тут багаті плоди тодішньої культури. Болеслав хотів з Київа, неначе зі своєї столиці, правити своїм королівством і висилав звідси ріжні посольства. Польське військо грабило і нищило українські міста і села та почало поводитися з Українцями неначе з невільниками. Дуже давсь в знаки міщанам сей постій ворожого війська. По містах почались кріваві бійки з польськими вояками та міщани почали їх убивати. Болеслав мусів утікати з Київа, але забрав зі собою багато княжого майна та в тім часі загарбав Червенські городи (Холмщину).

Князь Ярослав не гаяв часу! Взявся збирати нове військо та наняв зза моря нові варязькі дружини і небаром уже станув з військом на березі Альти на сім місци, де вбито його брата Бориса. Тут прийшло до крівавого бою. Боротьба счинялася три рази — як оповідає літопис та в кінці перемогло Ярославове військо. Як Святополк утікав з Київа, найшов на нього якийсь дивний страх. Його певно гризла совість, що він допустився таких поганих злочинів. Святополк так ослаб, що не міг сидіти на кони і його несли на ношах. Він все кричав: „Втікаймо бо за нами гонять" і не дав стати ні на хвилю. Святополк загнався у якусь пустиню, де закінчив життя. „Могила його на цім місці до сьогодня і з неї виходить смрід" - каже літопись. Память злочинного Святополка покрилася неславою. За його лукаві діла нарід назвав його „Окаянним".

(Далі буде)

„Долина смерти“ зазеленіла

„Долина смерти“ лежить в південно-східн. Каліфорнії. Вона тягнеться на яких 150 англ. миль і окружена пасмами каліфорнійської Невади. Там панує завсіди страшна спека так, що тяжко видержати. Вся вона вкрита гарячим піском і нема на ній ні каплі води ні ростинки. Лиш царить мертва тиша так, що мандрівник, який попаде на ту пустиню, чує шум крови в жилах.

Недавно зацікавився світ „Долиною Смерти“ тому, що якийсь американський міліонер велів собі вибудувати на ній віллю. Тепер знову зацікавився нею широкий світ, бо саме тоді, коли в цілій Америці царить страшенна посуха, над „Долиною Смерти“ дивним дивом вже третій тиждень страшна злива. Та на тім ще не кінець! Бо в наслідок дощів на просторі цілої пустині де до недавна не було жадного сліду рістні, тепер появилася зелень. Вчені пояснюють це явище тим, що насіння ростин, яке сюди загнали вітри, лежало довгі літа в сухім ґрунті, висохло але не зіпсувалося, а тепер внаслідок вогкости зійшло.

Видно, що той дивак-міліонер мав добре прочуття, коли побудувався на тій дотепер мертвій пустині.

—o—

Біблія за 13 міліонів

Між книжками найвище цінять примірники першої книжки, яку видрукував Іван Гутенберг при кінці XV століття в Могунції, а яка зветься також „Біблія Гутенберга“. Дотепер залишилося лиш кілька примірників тої цінної книжки. Один примірник знаходиться у рим.-кат. капітульній бібліотеці в Пельпліні. Недавно купила державна бібліотека в Вашингтоні один примірник „Біблії Гутенберга“, що була приватною власністю американського вченого дра Фольгера. За ту біблію заплачено півтора міліона ам. долярів, або поверх 13 міліонів золотих. Др. Фольгер заробив на тім інтересі кольосальний маєток, бо він сам купив ту біблію в австрійськім монастирі св. Павла перед кількома роками за дуже низьку ціну.

—o—

Потреба сну для дітей

Один паризький вчений, що займається спеціяльно потребою сну для дітей, каже, що не завсігди вдоволяється тої потреби діточого організму. Він твердить, що діти від 1 року до 6 літ повинні спати бодай 14 годин; діти від 6 до 15 літ повинні спати принайменше 11 годин; від 15 до 19 літ повинні спати щонайменше 9 годин. Виявляється, що недостача сну в дітей впливає відємно на їх нервову систему і взагалі на цілий організм. Цей вчений твердить, що коли дитина не виспиться та не спічне, то має замало уваги і нездібна до думання. Цей лікар сказав дітям у школі, що, коли хочуть, можуть переспатися на шкільних лавках. Виявилося, що 90 відсотків дітей незабаром заснуло. Ця спроба повторена в багатьох школах, дала майже ті самі висліди. Сільські діти були ще більше змучені, ніж міські (головно в літних місяцях), тому що тоді хлібороби найбільше працюють.

—o—

Скількість самоходів у Польщі

На 1. серпня ц. р. було в Польщі опріч військових самоходів:, 19.283 особових приватних самоходів, 7.282 таксівок, 6.888 тягарових і 4.144 автобусів. Разом з мотоциклєтами є на терені Польщі 44.901 механічних середників комунікації. Пересічно припадає один механ. віз на 680 мешканців. Відносно найбільше самоходів має Варшава, де один віз припадає на 114 мешканців. Відтак йде Поморе, Познанщина, Шлеськ, краківське воєвідство, Лодзьке, варшавське, львівське, де на 1061 мешканців припадає 1 самохід, Кельци, Білосток, Вильно, Люблин, а на самім кінці стоїть тернопільське воєвідство з одним самоходом на 4.649 мешканців.

—o—

КОЛИ ДІТИ СТРІЛЯЮТЬ...

На військовій стрільниці в Гірці біля Ковля вправлялися в стрілянню ученики члени т. зв. „пшиспособєня войскового“. Одного з них ученика торговельн. школи Стефана Мазура, що стояв у невідповіднім місці поцілено в голову і він по кількох годинах вмер.

100 КАМІНЦІВ В ШЛУНКУ

9-літний Фердинанд Міколіч з села Кадавар в Сербії заложився з кількома своїми товаришами, що проковтне 100 камінців. Заклад виграв, але хоча камінці були величини зерна кукурудзи, то дістав корчів, мусів піддатися операції і в часі тоїж вмер.

РОЗКОПУВАННЯ МОГИЛ НА МАКІВЦІ

Зі Сколього дійшли вістки, що поліція хоче розпокувати стрілецькі могили на Маківці. Коли зажадали від війта Тухлі фір і робітників, він відмовився дати поміч і сказав, що не хоче накликувати на себе Божого гніву за виривання хрестів і викопування тлінних останків стрільців. Рівночасно громадяни Сколього вислали делєгацію до староства, але їй сказали, що старости нема дома. Відтак пороблено деякі заходи при допомозі братів Гредлів, на яких ґрунті находяться стрілецькі могили. Чи це щось поможе, покаже найблизша майбутність.

ЦІКАВА ПЕЧЕРА ПІД КОЛОМИЄЮ

Під Березовом у Коломийщині робітники, що ламали камінні скелі, відкрили в цій скелі велику печеру довгу на 26 м., а в ній людські кістяки, останки посуди та деякі вироби з кременя. Найдені річи віддано до покутського музею, для ствердження з якої доби походить печера.

ПОЇЗД У ПОЛУМЯХ

На залізничім шляху Львів—Перемишль в поспішнім поїзді ч. 204 з невідомих причин вибухла пожежа, яка охопила цілий один вагон. Біля Медики поїзд здержано і пасажири горючого воза повтікали до інших возів. Пожежу погашено без більших наслідків і поїзд приїхав до Перемишля зі спізненням 40 хвилин.

ПОЖЕЖА ГРЕЦЬКОГО ПОРТУ ПІРЕЙ

В порті Пірей вибухла оноді величезна пожежа, що знищила 10 кораблів. Пожежу спричинив англ. пароплав на якому попсувалася бензинова помпа внаслідок чого розлилася бензина на поверхні води. Коли один моряк висипав попіл, тоді від угля загорілася бензина і вогонь охопив кораблі, що стояли на якорі. Шкоду обчислюють на 10 міл. марок.

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА В ВАРШАВІ

На днях приключилася у Варшаві страшна летунська катастрофа. Військовий літак, на якому було 2 підстаршин нагло почав спадати і вдарів у стіну одного дому. Оба летуни погибли на місци. Одночасно літак завис у проломаній стіні. Зі збірника почала витікати бензина, а вогонь охопив і літак і дім. В пожежі попарилося кілька цивільних осіб, мешканців того дому, в який вбився літак.

ВИБУХ ВУЛЬКАНУ

В Японії вибух вулькан Атама. Несподіваний вибух спричинив смерть 8 осіб, які опинилися під горячою лявою.

—o—

ЗАВОРУШЕННЯ В МАРОККУ

АТЕ доносить, що підчас заворушень в полудневім Марокку дійшло до сутички між чужоземним леґіоном і відділом арабських повстанців. На французькім боці боролася сотня колірового війська. Французи втратили в тій сутичці 4 старшин і підстаршин та 42 жовнірів. Опріч того 3 старшини і 22 жовніри ранені.

ЗАВОРУШЕННЯ У СМИРНІ

В Смирні в Малій Азії прийшло на днях до поважних заворушень, які почалися демонстрацією, уладженою опозиціонерами з нової партії Феті бея. Підчас заворушень вкинула товпа в море 3 комісарів поліції. Поліція здавила заворушення й арештувала около 300 осіб.

ВИБУХ ҐАЗІВ У КОПАЛЬНІ

ПАТ доносить, що в місцевости Нова Рига на Шлеську вибухли в копальні гази. Вибух був так сильний, що викинув з копальні на гору 80 візків навантажених вуглям. Тільки тому, що вибух наступив якраз тоді, коли зміняються робітники, не було ніяких людських жертв.

НАДМІР ҐЕНЕРАЛІВ У РОМУНІЇ

З Букарешту повідомляють, що ґенерал Ціховський предявив міністрові військових справ проєкт реформи румунського війська. В своїм проєкті радить ген. Ціховський зменшити число генералів, бо Ромунія має їх два рази стільки що Франція.

ПОВІТРЕПЛАВНА КАТАСТРОФА

З Парижа повідомляють, що біля Ферроля впав у море великий еспанський літак, що брав участь у морських маневрах. В катастрофі згинули: один контрадмірал, двох старшин і пять механіків.

ЧЕРВІНЕЦЬ СТРІМГОЛОВ ПАДЕ

На варшавській чорній біржі знову впала большевицька валюта. Червінець (10 карб.) продавали по 6·25 зол. а відтак вже і по 6 зол., але покупців не було. А в большевії до сьогодні примусовий курс червінця виносить 5 долярів.

ЗНОВ „АМЕРИКАНСЬКІ ДАРИ“

Американський полк. Бел близький співробітник президента Злуч. Держав Гувера, приняв предложення совітського правительства в справі зорганізування харчевих пунктів в округах СССР, в яких панує голод. (АТЕ).

Виходить, що большевики кланяються Америці і благають: „дайте хлєбца!“ й одночасно забирають від селян збіжа, вивозять той сам „хлєбец“ за кордон, продають там низше ринкових цін і в той спосіб збільшують господарську кризу, бо внеможливлюють рільникам збут своїх продуктів.

—o—

Стережіться сектанської дурійки!

(Допис із Радехівщини).

До села Гутиско Турянське (пов. Радехів) повернув з Америки латинник П. О. й навіз звідти дуже багато сектанських книжок та порозкидав їх по межи своїх, а де-куди й межи наших. Сам він не міг би ще нічого зробити, але надибав такого самого Американця з Опліцька і той приходив до Гутиска. Зібрали вони гурток латинників і зачали сходитися на то „моленіє“ А день перед неділею дістали сектанти письмо, щоб у неділю прислали фіру до залізниці, бо приїздить двох проповідників, що вони й зробили. Дня 17. м. міс. приїхали й почали свої науки. Одним сподобалося, другим не сподобалося. Бо ті гості їх віру ганили та говорили щоби з штундистів переходити до баптистів, бо то ніби „ліпша віра“. Зачалися помежи гуртком непорозуміння. Декотрі пішли, а декотрі лишилися і стали роздумувати на тим, що М. цілком зварював, що під вартою його тримають, а К. С. тайно годинами варює. Син того Американця І. О. оглух, а хлопця одного з них ще минувшого року забив грім, як пас коні. Се очевидно кара Божа, бо з ним було ще двох хлопців і їм нічого не сталося. А Текля Т. „славна“ співачка штундистів щось погнівалася з штундистами та блукає сама й виспівує коло дому штундистські пісні і її чекає те саме, що й тих попередніх.

Сусід.

Погані наслідки надмірного вживання алькоголю

Повна тверезість і умірковинасть, це є ті чесноти, яких наслідки є милі і добрі для духа, ума і тіла. Ті наслідки можна бачити і в життю ріжних знатних людей умової праці і в життю людей, що фізично працюють. Зате погані наслідки пиянства видно не лиш в життю поодиноких осіб, але навіть і цілих народів. Очевидці твердять, що в часі великої війни Німці потерпіли першу невдачу в боях з Французами внаслідок того, що старшини вживали вина. Алькоголь запоморочує і паралїжує ум і нерви. Пяна людина є нездібна до якоїнебудь праці. Неодин пяниця знайшовшися непритомний у болоті або й у гноївці на своїм подвірю, кричить, що він король, або ще щось вище. В ослабленій притомности людина впадає в фальшивий оптимізм, в якому нераз тратить і життя. Не даром кажуть, що „пяному море по коліна“.

Боротьба з тютюневою контрабандою у Франції

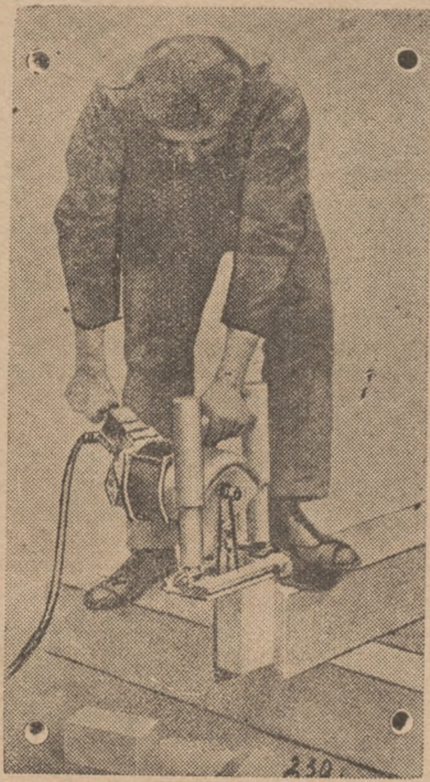
Контрабанда тютюну з Бельґії до Франції, це наслідок ріжниці в ціні. Бо коли 1 кґ. тютюну коштує в Бельґії 1·80 зол. то за ту саму скількість тютюну треба заплатити в Франції аж 10 зол.! На перепачкуванню 10 кґ. тютюну до Франції є зарібок 82 зол. І тому прикордонні мешканці і Франції і Бельґії займаються цею — що правда дуже небезпечною та за те дуже поплатною торговлею. Річ ясна, що французька кордонна охорона дуже пильно стежить за аматорами тої „рентовної торговлі“. Тому що ризико при тім дуже велике, бо нераз треба і життям заплатити, пачкарі взялися на спосіб. Самі не переносять тютюну через кордон, але вживають до того псів. Їх спершу тресують до цеї злодійської штуки в той спосіб: В якім небудь хутірку по французькому боці годують добре такого пса—контрабандиста. Відтак ведуть його на бельґійський бік (а переходити границю вільно чи то пішки чи автобусами). В Бельґії кілька днів не дають йому зовсім нічого їсти. Десь около півночі одягають пса [в шкіряний панцир, на шию вкладають ошийник з острими кільцями на зовні, привязують дві шкіряні торби, в яких запаковано 10 кґ. тютюну і пускають. Голодний пес знає, що там на французькій стороні дадуть йому добре наїстися, жене що сили „до дому“ аж ріща тріщить.

Та французька кордонна охорона скоро довідалася про цей спосіб і почала „вибивати клин клином“. Вона завела собі також псів і також почала їх тресувати але вже зовсім інакше. Такого пса найперше дражнять, а відтак кидають йому пачку табаки до нюхання. Пес кидається на неї роздирає її і тут робиться він страшенним противником тютюну, бо табака лізе і в ніс і в очі. Від цеї хвилини ніщо не може так розлютити сторожевого пса, як тютюневий запах.

Коли сторожа почує найменший шелест у лісі пускає своїх псів, що звуться „забіяки“, в ліс. Вони доганяють пса-контрабандиста і роздирають. Буває і таке, що пес-пачкар розідре сторожевого і таки донесе свій транспорт на місце. А йому лекше боронитися, бо має кільчастий нашийник, а цілий кадовб покритий шкіряним панцирем так, що він стараеться противника вгризти не боячись за свою власну шкіру. Взагалі боротьбу з пачкарством дуже затруднює та обставина, що так в Бельґії як і в Франції майже кождий мешканець держить по кілька псів, яких уживає до роботи, а в вільних хвилинах від роботи вчить його контрабанди.

Знаряд для теслі до всего

Тесля мусив доси більше, як кожен інший ремісник робити все руками, бо його праця не дасться заступити витворами масової фабрикації. Та тепер придумали вже знаряд, що хоч ведений руками, та працю виконує вповні машиново електричним мотором. Знаряд зівсім легкий і дається обслуговувати без надтої напруги, а при його помочі робиться кілька разів скоріше. Немалої ваги є факт, що коли додати відповідний прилад, можна знаряду вживати до ріжних робіт. Основним знарядом є щось мов ланцюгове долото або гризак. Головною частю знаряду є сильний хоч малий електричний двигун в алюмінієвому окриттю, на якому приміщена підстава й ведучі части. Підстава з докладно прямим кутом так пристроєна, що вможливлює витинання зазублень, чи отворів у довільно великому віддаленню від краю, а всеж бажані кути будуть збережені, при чому знаряд стоїть на дереві, не обтяжує руки робітника. Коли додамо іншу відповідну часть можна знаряду вживати як вертілки до верчення отворів і гнізд, як витиначки до вирізування ріжного роду вирізків, закладок „ластовиних хвостів" і т. д. За доданням інших частин можна знаряду вживати як колової пили, як фрезарки або як шліферки.

Хочуть добути затоплений скарб

Угорський професор історії мистецтва Гевіч предявив урядови проект добуття з дна Дунаю в околиці Грану двох кораблів, що мають містити в собі вантаж золота й інших дорогоцінностей. Історія того скарбу така. Сто літ тому назад королева Марія довідалася, що Турки розбили її військо під Могачем і тоді дала наказ зібрати всі дорогоцінности, які були в Офені навантажити їх на кораблі і відвезти до Пресбурга. Наказ її точно виконали і навантажили 4 корабі золотом, сріблом і безцінними предметами мистецтва.

Та підчас плавби часть збунтованих васалів напала на кораблі, з яких двом удалося втечи і доїхати до Пресбурга, а два затоплено.

На основі історичних документів трудно ствердити чим були навантажені ті два затоплені кораблі, але здається, що це були саме ті два тяжчі з більшим вантажем і мали містити в собі золото. До тепер ще вуже часто виловлюють з Дунаю всякі старинні римські предмети, що лежать на дні ріки багато століть.

Проф. Геревіч твердить, що і ті два кораблі лежать дотепер на дні покриті вже пісчаною лавою.

Слухають не вухами, але зубами

Американський проф. фізики др. Фредерік Бедел винайшов в останньому часі цікавий апарат, при помочі якого будуть чути глухі.

Механізм апарату проф. Бедела пригадує у дечому фонограф. Цей апаратик так маленький, що міститься в устах глухого на піднебінню. Апарат заосмотрений деревляною іглою, яка міститься між зубами, а до неї прикріплена мала мембрана. В цей спосіб зуби, а радше їх чуттєві нерви виконують ролю провідника, що переносить дрожання чуткої на звуки мембрани до т. зв. „середнього вуха" в нутрі черепа. „Слухання при помочі зубів", це правду сказавши, не новий винахід. Бо вже в 17 столітті деякі фізики пробували збудувати апарат, який опираючись на зубах переносив би звуки просто до середнього вуха. Недавно працював у тім самім напрямі німецький фізик Сіменс, лиш, що в його винаході ролю провідника звуків відгравали кінчики пальців. Те саме винайшов лікар в Шикагу др. Гол. Одначе лікарі кажуть, що винахід д-ра Бедела із усіх ще найліпший.

Пересада

— Я бачу, що ти пєш горівку наче воду.

— Но, но, без пересади. Стільки води я ще ніколи не пив.

Численння літ

в давних часах і тепер.

Зачинати числити Новий Рік найдогідніше булоб від тої пори, від котрої зачинаємо числити обіг землі довкола сонця т. зн. від весняного зрівнання дня і ночі. Таке числення булоб оперте на важнім явищі природи. Одначе люди потребують чогось такого, що лежалоб їм добре в памяти і раз у раз пригадувало, що від тої, а тої пори треба числити, а тим «чимсь» є важні і великі події, що мають абомогли либ мати для людства якесь значіння. Числення літ від таких подій звемо ерою. Звідки взялося це слово, годі напевно сказати, одно лиш відомо, що це латинське слово.

З часом намножилося тих ер стільки, що мало не кождий нарід числив роки по свому, отже в кождій ері зачинався новий рік інакше.

Найважніщі ери, це так звані світові, по яким числять роки від сотворення світа. Коли це було знає напевно лиш сам Сотворитель, але люди старалися і це обчислити і в 7 столітті по Р. Хр. в Візантії (Царгород) обчислено, що Господь Бог сотворив світ на 5508 літ перед Різдвом Христовим і то якраз 1. вересня.

Отже по візантійській ері перший новий рік припадає в осени немовби тому, щоби були овочі і перші люди мали чим живитися. В дійсности установлено 1. вересня початком року тому, що в римській імперії що 15 літ відбувалася оцінка майна, на підставі якої визначувано податок, а та оцінка припадала все на осінь. Цей протяг часу (15 літ) називався індикт. Люди так привикли були до того, що числили навіть час після обороту тих 15 літ і новий рік припадав для того все на осінь. Тому то при обчислюванні візантійської ери взяли під увагу індикти і визначили новий рік на осінь. Це числення літ вдержалося у нашій церкви ще й донині. Отже по церковному численню теперішний рік одержимо в цей спосіб — 5508 а 1930, отже буде від сотворення світа 7438 рік, а з днем 1. вересня почався 7439 рік. Того числення літ придержувалися в Росії в щоденнім життю аж до часів Петра Великого, т. є до 1700 року.

Є ще александрійська ера, котра числила сотворення світа 5502 до Р. Хр. Цего числення придержується ще дотепер т. зв. Коптійська церква, в котрій новий рік припадає на 10. вересня. Таких ер є більше. Антіохійська числить 5493 літ, а новий рік припадає у неї на 29. серпня. Нова жидівська ера, котру обчислили в IV. ст. по Р. Хр. рабіни Самуїл в Сорі (в Арабії), Ада і Гіллел. Тої ери придержуються всі Жиди і вона числить 3761 літ до Р. Хр., а новий рік у Жидів 5691 випадає цього цього року дня 23. вересня.

Несвітові ери числяться від якихсь важних подій. Старі Єгиптяни числили час від побудовання міста Мемфіс (за короля Менеса), а єгипетська ера зачинається 2343 перед Хр. Римська ера

зачинається від побудовання Риму в 753 р. перед Хр. Магометанська ера інакше геджра зачинається від 622 р. по Хр.

Після французької революції завели собі були Французи в 1793 р. свою республіканську еру. Дуріли в подібний спосіб, як тепер большевики. Новий рік у Французів припадав в сам день осіннього зрівнання дня і ночі, т. є о 12 годині з 22 на 23 вересня. Тижні були знесені, а заведені натомість декади по 10 днів. Місяць мав три декади. Кождий день мав лиш 10 годин. Година 100 мінут, а мінута 100 секунд. Так само поперехрещувані були і місяці. Цей спосіб вдержався був лиш до грудня 1805 р. Давніше ще перед 1556 р. припадав у Франції новий рік завсіди на Великдень.

З цего видно, що і в християн припадав новий рік ріжно. Еспанія й Англія зачинали рік 25 грудня. Німеччина і Рим на Благовіщення 25 марта. Тепер весь світ за виїмком Жидів обходить новий рік все 1. січня. А цей звичай завів ще Кай Юлій Цезар, який установив ще на 46 р. до Хр., що новий рік має зачинатися 8 днів по зимовім становищі сонця, т. зн. по тім часі, коли сонце в полудне стоїть на небі найнижче з цілого року. Це випадає все 21. грудня, а Цезар хибно думав, що 24. грудня. Християни пізніше держалися того, але новий рік обходили ще всіляко, аж в 1691 р. Папа Інокентій XII установив, що новий рік має зачинатися з днем 1. січня. Та не відразу всі завели в себе той порядок, бо нпр. Англія почала обходити новий рік 1. січня аж у 61 літ пізніше, т. є в 1752 р. Раніше новий рік сам по собі не був святом, хіба що припадав у свято. Торжественний обхід нового року почався щойно від половини XVII століття. Що наш новий рік припадає тепер аж 14 січня після нового року нового стилю, підчас коли у мин. століттю ріжниця була лиш 13 днів, причиною є ріжниця у календарях юліянськім або старім стилю і григоріянськім, або новім стилю. Тут треба би ще зазначити, що всі східні церкви приняли по війні новий стиль, себто Григоріянський Календар названий так від папи Григорія, що справив похибки Юліянського Календаря і завів новий.

Навіть варшавська православна церква завела офіціяльно новий стиль, одначе з тим, що православні міряни не придержуваються розпорядження голови своєї церкви і виходить безголовя. Різдво святкує варшавський митрополит 25 грудня по нов. ст. (разом з латинниками), а його вірні на Волині і навіть у Львові святкують разом з нами, т. зн. 7. січня нов. стилю.

Підсоння місяця

Тепер що раз більше розписуються вчені про подорож на місяць при помочі ракетного літака. Тому теж цікавляться підсонням місяця й стараються розслідити, пізнати його.

Недавно Американці Ніколзон і Птіт при помочі великого телєскопу, славної обсерваторії на горі Вільзон міріли температуру на місяці. І дійшли до таких вислідів. Температура середини круга місяця в повні, що на неї світить сонце майже простопадно, є висока на 110 степенів Цельзія вище зера. Части на краях круга мають температуру 70 степенів Цельзія вище зера. В часі затьми місяця впала ця температура на 120 степенів Цельзія низче зера. А температура неосвіченого круга місяця на нові є 150 степенів Цельзія низче зера.

Такі великі перескоки з дуже високої температури до дуже низкої, походять із цього, що місяць не має атмосфери (повітря), що як пр. на землі не допускає ні до за великого розгриття ні до надтого остудження землі.

—о—

Чайний промисл у Китаю

Китай достарчає чай майже всему світові. Щорічний вивіз чаю виносить поверх 300 міліонів кг. Головні плянтації чаю находяться у провінціях Квантун і Губей, з них вивозять чай через Кантон і Ганкау. Перший збір листя переводять у травні, другий у червні, а третій у липні. Ціни на чай установлюють аж у липні, а в травні відкривається широке поле до спекуляцій. На час збору зїжджаються до Ганкау і Кантону гуртівники з усіх сторін світу. Весь чайний промисл і торговля у чужинецьких руках. Величезні партії чаю купують при помочі експертів, а найліпші експерти Англійці. До двадцятого століття на чайнім ринку була господинею Англія. З початком 20 століття Росія почала поволи вибивати першенство з рук Англії. А тепер при большевицькій господарці вся торговля чаєм знов в англійських руках.

ДЕЩО ПРО МЕТЕОРИТИ

Як довго жиють метеорити.

Вчені викрили, що проміння витворює два первні, які вони назвали: уран і тор. Ці первні поволи розкладаються. Вчені обрахували вже й скорість цього розпаду. Коли ствердити до якої степени вже ці первні розложилися, тоді можна означити як довго жиє якась скеля, що має в собі ці первні. При помочі цього способу вирахували вчені, що метеорити (скелі з частин розбитих зір, що впали на землю) „жиють“ 16 до 290 міліонів літ, то зн. що тільки часу пройшло, відколи метеорити стали ціпкими тілами.

Вік усьої планетної системи обчислюють на 3000 міліонів літ. Значить настарші метеорити мають вік майже рівний вікови нашого соняшного світа.

ЦЬОГОРІЧНІ ЖНИВА

Головний статистичний уряд обчислив вже приблизно цьогорічний збір земних плодів. Із обчислення виходить: Пшениці зібрано 18,3 міл. сотнарів, жита 66,6 міл. і вівса 20.7 міл. В порівнанню із жнивами з мин. року теперішний збір пшениці був на 2% більший, жита 5% менший, ячменю около 20% менший і вівса около 30% менший ніж в 1929 р. Ці статистичні дані є тимчасові і можуть бути змінені, коли статистичний уряд оголосить зовсім точні дані.

СМЕРТЬ ШІСТЬОХ ЛЕТУНІВ

У часі останніх французьких летунських маневрів склалася страшна катастрофа. У часі нічних вправ 22-го летунського полку в околиці Шартр один із літаків упав на село Шаван. Апарат звалився на дім на щастя незамешканий, розторощив його, а сам розбився на тріски. Двох старшин-пільотів і чотирох підстаршин згинуло.

Політичний словар

експозе (французьке слово), виложення, засування, виаснення якоїсь справи. Звичайно визначні люде, що занимають якесь становище, виясняють комусь (дневникарям чи іншим) якусь справу й це називається складати експозе.

експозитура (латин. слово), відділ, представництво якогось товариства чи, уряду.

експропріяція (латин. слово), вивласнення, забрання комусь для загального добра за відшкодуванням. От прим. будують залізницю й вона мусить переходити полями, що є приватною власністю. Цю землю відбирають власникам примусово, а за землю дають винагороду. Це й буде експропріяція.

експропріятор, цей, що вивласнює, вивласник.

елаборат (лат. слово), випрацювання, часто згідно: штучна робота.

елекція (лат. слово) вибір прим. короля.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЄНДАР

14. (1). Нед. 14. по Сош. Начало Індикта *) (7439). **Препод. Симеона столпн. Собор.** Пр. **Богородиці.**

УСТАВ: Гл. 5. Євг. 3. Вечерн. вел. Блаж. муж. Гди возв. стхри вскр. 4. Індикта 3 і Преп. 3 Сл. Індикт. 1 н. догм. 5 гл. Вход. Прок. нед. Чтенія (Індикт. 2 І Преп. 1) Стихвні воскр. Сл. Препод. 1 н. Індикта Троп. вскр. Сл. Преп. 1 н. Індикта. Отп. вел. Повеч. мале — конд. Преп. Слава 1 н. Індикта. Полунощн. неділ. як звич. Утреня. Бог. Гдь троп. вскр. 2 р Сл. Преп. 1 н. Індикта. Сідалні окт. і проче вскр. до канона. Канони воскр. Богор Індикта і Препод. Катав. „Крест начертав“. По 3. п. конд. Індикта і Преп. Ікос і Сідал. Преп. Сл. 1 н. сідал. Індикта. По 6. п. конд. ікос. воскр. По 9. п. Світил. воскр. Сл. Преп. 1 н. Індикта. Хвалите стхри воскр. 4 і Індикта 3 (трета з припів.) і Препод. 1. з припів. Сл. стхр. еван. 1 н. Преблагословенна. Славосл. вел. троп. Днесь спасеніє. Отп. вел. Часи троп. вскр. Сл. на 1 і 6. Індикта, на 3 і 9. Преп конд. на 1 і 9. вскр на 3 Індикта на 6. Преп. Служба Божа Антиф нед. троп. вскр. Індикта. Препод. і конд. воскр. Сл. конд. Преп. 1 н Індикт. Прок. Індикта і Препод. Апост. і Єванг. Індикт. (нед.) і Преп. Причаст. Індикт. і Преп. (Ап. 282, (170) і 258 Євг. Лук. 13. (Мат. 89) і Мат. 43.

15 (2) Понеділок. Св. мч. Маманта і Преп. Івана постника. 16 (3) Второк. Св. свщмч. Антіма і Препод. Теоктіста. 17 (4) Середа. Св. свщмч. Вавили і Пр. Мойсея Боговидця. 18. (5). Четвер. Св. Захарії пророка. 19. (6). Пятниця. Чудо Архістрат. Михаїла. Св. муч. Євдоксія (на Повечеч.) 20 (7). Субота. **Предпраз. Рожд. Преч. Діви Марії.**

Початок Індикта (7439 рік). Індикт, це слово латинське і значить по нашому „означення“. В давних часах за римських цісарів, котрі завоювали більшу частину тодішнього світа, було таке право, що піддані у вересні платили податки. Тому день 1 вересня був початком індикта, то є нового року. Хоч ми обходимо Новий рік на 1-го (ст. ст.) січня, то наш церковний Новий рік, з котрим наша Церква зачинає всі свої богослужебні книги, обходимо 1-го (ст. ст.) то є 14 нов. ст. вересня. Так постановили на першім соборі, що відбувся в Никеї 325 р. Впрочім місяць вересень в давних часах був у великій пошані, особливо в Жидів, котрі до нині задержали той старинний звичай і зачинають новий рік з місяцем вереснем. З вереснем вяжуться деякі спомини й перекази, що сягають глибокої давнини. В вересні Ной після потопу вийшов з корабля; Мойсей того місяця заніс заповіді на Синайську гору; цар Соломон посвятив величаву святиню в Єрусалимі. Жиди того місяця сходилися на празник до Єрусалиму і сам Ісус Христос, коли 1 вересня прийшов у назаретський храм межи зібраних Жидів і взяв до рук книгу пророка Ісаї, то книга отворилася на місці, де стояло написано: „Нині літо Господне приятно“...

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

27. IX. 1651. **Білоцерківська угода.** По нещасливій для Хмельницького битві під Берестечком, Хмельницький знов став збирати військо. Польське військо під проводом гетьм. Потоцького тимчасом рушило на Україну, а литовський гетьман підступив із півночі під Київ і заняв його. Та бачили Поляки, що нарід завзято борониться й що похід опущеними й спаленими самою людністю селами йде дуже важко й вислали воєводу Киселя, щоб знов зачав переговори з Хмельницьким. Хмельницький не чувся ще на силах, виступити до нового бою, хотів мати час, щоб упорядкувати Україну, скріпити свою армію й тому пішов на угоду. Заключено угоду під Білою Церквою. Ця друга угода була гірша від зборівської. Реєстрового війська вже мало бути тільки 20 тисяч, пани мали вернути на Україну й усі не вписані в реєстр мали знов вернути до плуга, стати панськими кріпаками, як було перше. Та Хмельницький, як сказано, знав що ні Поляки ні він сам і цеї угоди не додержать, бажав тільки скріпитися та підождати відповідної хвилі.

27. IX. 1917. **Універсал Ґенерального секретаріяту в Київі.** Російське союзне правительство згодилося вкінці по довгих переговорах із Центральною Радою на автономію України й на утворення Ґенерального Секретаріяту, який і затвердило дня 14 вересня 1917. Ґенеральний Секретаріят зараз по затвердженні уложив універсал з програмою своєї діяльности та заповів, що в найблизчому часі займеться підготовкою установчих зборів.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР

14. IX.	схід сонця	5·34,	захід	6·16
15. IX.	„	5·35,	„	6·14
16. IX.	„	5·37,	„	6·12
17. IX.	„	5·38,	„	6·10
18. IX.	„	5·40,	„	6·8
19. IX.	„	5·41,	„	6·6
20. IX.	„	5·42,	„	6·4

Дня 15.IX. 10 год. 13 мін. веч. остання чверть місяця.

БІРЖА

Доляр ам. 8.89 зол.

ЗБІЖЖА (за 100 кг. льоко стація надан.). Пшениця дв. 26·00—26.50, пшениця с. 23·50 — 24·50, жито д. 15·75—16·75, жито сел. 14·75—15·25, ячмінь на мливо 14·25—15·75, ячмінь пашний 00·—0·00 овес гал. 16·00 — 16·50, кукуруза 28·00—29·00, бараболя промисл. 00·00— фасоля біла 00—00, фасоля колір. 00—00, фасоля краса 40—45, горох ½ Вікторія 26·00 - 28·00, горох пільн. 20·00—21·00, бобик 21·25 — 22·25 вика чорна 22·25—23·25, вика сіра 00· — 00, гречка 24·00—25·00 любинь 57·75·—58·75, конюшина червона 185·—205, лен 58·50—59·50, сіно прас. 8·00—9·00, солома прас. 4·50—5.

На збіжевім ринку помітно деяку звишку цін. Сподіються, що ціни повинні піти в гору з огляду на те, що як дотеперішна статистика виказує, збір ячменю і вівса значно менший ніж був у мин. році.

НАБІЛ. Маслосоюз платив 9. IX. за масло експортове солене пріма 4·10, за масло несолене бльокове 4·00 за кільоґ. за літру молока 0·25, за літру сметани 1·40, за копу яєць 7·00—7·20 зол.

На ринку набілу помітна знижка цін масла.

Ціни яєць сильніші.

ХУДОБА: За 1 кґ. живої ваги вола плачено 1·00—1·20 зол.; бугая 1·15—1·25, корови 0·90—1·25, теляти 0.75—1·30

На Східних Торгах у Львові є виставлена худоба сіментальської і голєндерської раси.

СВИНІ: Експортова різня Рукера на Знесінню коло Львова платить за товсті (солонинові) свині 1·60—1·80 зол. за кг. жив. ваги. За свині на бекон (мясні на забій і вивіз за кордон 70 до 100 кг ваги) по 1·65 — 1·75 зол.

ШКІРИ: За велику кінську шкіру платиться 25.50 зол, за малу 12·90 зол. за кг. худобячої шкіри легкої і тяжкої 1·95, зол теляча шкіра в різні 4·—зол на селі 3 зол.

Вже почався оборот сирими шкірами. З початком вересня відбулася аукційна продажа сирих шкір у Катовицях, Познані і Торуні.

З друкарні Щасного Беднарського в аренді „Графічного Промислу“ у Львові, Ринок 9. — Телеф. 76-14.

Відповідальний редактор Антін Лотоцький

Видає Інститут Неп. Зач. П. Д.